

Suomen luonnonsuojeluliiton Oulun yhdistys ry
Kauppurienkatu 33
90101 Oulu
slloulunyhdistys@gmail.com

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

Oulun kaupunki
Asemakaavapäällikkö Kari Nykänen
Kaupungeingeodeetti Kaija Puhakka
Yhdyskuntajohtaja Matti Matinheikki

26.3.2020

Kannanotto liittyen asemakaavaehdotukseen ja tonttijaon muutokseen 564-2373, Ritaharjun kaupunginosa (Ritakumpu ja Pyydystie)

Osana Ritaharjun alueen kehittämistä Oulun kaupunki aloitti vuonna 2018 asemakaavaprosessin uusien kaupallisten palveluiden ja liikerakennusten alueen rakentamiseksi moottoritien varteen. Kaavaan liittyen tehtiin perustasoinen luontoselvitys, jossa ei tehty esimerkiksi linnustonselvitystä. Kaavaprosessin aikana tehdyt selvitykset eivät täytä maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vaatimuksia ympäristövaikutusten selvittämisestä. Kaavamuutosalueen pohjoisreunalta löydettiin luontoselvityksessä noin 2 hehtaarin laajuinen luonnontilaisen kaltainen metsä ja sitä esitettiin säilytettäväksi alueen monimuotoisuusarvojen vaalimiseksi. Kuitenkaan sen arvoa ei ole mielestämme riittävän hyvin tuotu esille, jotta kävisi selvästi ilmi, että alue pitäisi jättää rakentamatta monimuotoisuusarvojensa vuoksi. Emme valitettavasti olleet tietoisia tästä vanhasta metsästä kaavaluonnoksen ollessa nähtävillä aiemmin. Asemakaavamuutoksen ehdotus oli jo yhdyskuntalautakunnassa 24.3.2020, mutta asia jäi pöydälle.

Mielestämme luontoselvityksessä mainittu 2 hehtaarin laajuinen luonnontilainen ja monimuotoinen metsä tulee säästää rakentamiselta. Oulun kaupunkialueella on hyvin vähän näin monimuotoista vanhaa havusekametsää, edes suojelualueilla. Metsä on saanut kehittyä luonnontilassa, mistä kertovat lukuisat koivupökököt ja jo maahan kaatuneet koivut. Ihminen ei ole puuttanut metsän kehitykseen vuosikymmeniin. Ympäri metsää on järeitä vanhoja kilpikaarnamäntyjä (ikä yli 100 v). Useat kuuset kurottavat jopa 30 metrin korkeuteen. Metsikön eteläosassa on tiheää kuusikkoa, joka voi tarjota elinpaikan potentiaalisesti vanhaa metsää vaativille metsälajeille, kuten hömötiäiselle. Metsä täyttää Etelä-Suomen metsiensuojeluohjelman (METSU) valintakriteerit osin I-

luokan mukaan (tuoreella kankaalla metsän ikä yli 120 vuotta ja lahopuuta >10 m³/ha) ja koko metsikön osalta Metso II-luokan mukaan (lahopuuta 5-10 m³/ha ja runsaasti maapuuta tai kuolleita pystypuita).

Tällaisia harvinaisia luonnonmetsiä ei tule hävittää eikä mielestämme Oulun kaupungin tule hakata tätä luonnontilaista metsää ja muuttaa sitä liiketoiminnan alueeksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 54 § toisessa momentissa sanotaan: ”Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.” Nähdäksemme tässä on kyseessä nimenomaan luonnonympäristön erityinen arvo, jota ei saa hävittää. Mikäli luonnontilainen metsä aiotaan kaavoituksessa hävittää, tulee harkittavaksi, käytetäänkö asiassa muutoksenhakuoikeutta.

ELY-keskus esitti lausunnossaan lepakkoselvitystä. Myös liito-oravan esiintyminen oli hyvä tarkistaa. Konsultti on selvittänyt näitä ilmeisesti talvella. Lepakot viettävät talven talvihorrossa luolissa, kellareissa ym. eikä niitä voi yleensä löytää talvella. Liito-oravan jätöksiä puun juurella on helpompi havaita sulan maan aikaan. Nämä selvitykset olisivat syytä tehdä kesäaikaan, jolloin lajien esiintyminen voidaan varmistaa tai poissulkea. Lepakoiden lisääntymispaikkoja voi nimenomaan olla isojen mäntyjen ja kelojen koloissa, joita metsässä on paljon. Lepakoiden lisääntymispaikat ovat rauhoitettuja, joten siksikin metsä pitäisi suojella.

Metsäalueella on havaittu kanahaukka, joka tarvitsee sankkaa järeäpuustoista metsää pesä- ja lepäilypaikakseen. Kanahaukka on hyötylintu, joka saalistaa mm. huonokuntoisia kesykyhykyjä ja rusakoita. Vanhojen kaupunkimetsien merkitys tälle osin urbanisoituvalla lajille on tärkeä. Kanahaukka on silmälläpidettävä laji, jonka kanta on vähentynyt 20 vuodessa 25 %. Monipuolisen ja vankan puuston ansiosta metsässä viihtyy myös useita tiaislajeja.

Luonnontilaisen metsän kaataminen ja raivaaminen on myös ilmastotavoitteiden vastaista. Vanhassa luonnontilaisessa metsässä on moninkertainen hiilivarasto verrattuna tavanomaiseen hoidettuun talousmetsään, jota kaikki muut Ritaharjunkin metsät ovat. Luonnontilaisen metsän hakkaamisesta tulisi moninkertainen hiilipäästö verrattuna tavanomaisen talousmetsän hävitykseen. Luonnonmetsässä erityisen iso hiilivarasto on maaperässä, koska metsää ei ole koskaan avohakattu eikä maata muokattu. Metsää jää joka vuosi myös Oulun kaupungissa rakentamisen alle. Tämän vuoksi olisi paikallaan, että jossakin metsää myös jätetään luonnontilaan ja hiilivarastoksi.

Luonnontilaisella lähimetsällä on merkitystä lähistön asukkaiden virkistysalueena sekä voi olla merkitystä myös koulun ja päiväkotien opetuskohteena. Metsään voitaisiin rakentaa luontopolku opasteineen. Näin saataisiin mukava Pohjois-Oulun lähiluontokohde, jota voitaisiin tulla katsomaan kauempaakin. Se olisi näyteikkuna, minkälaisia Oulun metsät olisivat, jos ihmistoimintaa ei täällä olisi.

Vaikka metsä on irrallaan laajemmista luontokokonaisuuksista, sillä on moottoritien suojavaieralueen kyljessä viheryhteys pohjoiseen. Monille tärkeille vanhojen metsien eliöille kuten jäkälille, käävillä, hyönteisillä ja linnuille ei viheryhteys edes ole välttämättä tarpeen, koska ne liikkuvat/leviävät ilman kautta.

Vähän aikaa sitten hyväksytyssä Oulun ympäristöohjelmassa asetettiin tavoitteeksi kestävä elinympäristö ja luonnon monimuotoisuus. Oulu on myös kirjannut kaupunkistrategiaan vetovoimatekijäkseen monimuotoisen pohjoisen luonnon. Siten olisi kohtuullista, että 2 hehtaaria seudulle alkuperäistä pohjoista havumetsää voitaisiin säästää luonnon eliöiden ja luontoa arvostavien kaupunkilaistenkin iloksi. Oikea kaavamerkintä metsälle voisi olla SL (luonnonsuojelualue) tai V/S (luonnontilassa säilytettävä viheralue).

Liitteenä on kuvia kyseisestä vanhan metsän kohteesta maaliskuulta 2020. Alla myös kartta, jolle rajattu oranssilla viivalla suojeltavaksi ehdottamamme metsäalue.

Jari-Petteri Suutari
SLL Oulun varapuheenjohtaja

Kalle Hellström
SLL Oulun hallituksen jäsen

Ari-Pekka Auvinen
PPLYn puheenjohtaja

Petri Haapala
PPLYn suojelutoimikunnan puheenjohtaja

